

עיר וקדיש מזו שמיא נחית

ט"ל תשבת מפי זרעו

ספר

מגלה עמוקות
חייז ופעליו

בזוהר דא יפקון מזן גלותא ברחמי

והמשכילים יזהרו כלזוהר הרקיע

חוברת מספר 88

תמוז תשע"ד - עיה"ק בית שמש תובב"א

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר
הספרים שהוצאנו לאור - וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

"מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

בט"ד

עימוד ועיצוב ספרים מקצועי

'מקראי אור'

052-7615936

yoel32@neto.net.il

עֲזָרֵי מַעַם ה' עוֹשֵׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ

מַגְלַת עֲמֻקּוֹת

תַּיִן וּפְעֻלָּיו

”אִישׁ אֱלֹקֵי קָדוֹשׁ מִן הַקְּדָמוֹנִים,
מַגְלַת עֲמֻקּוֹת רֵזִין וּמַטְמוֹנִים,
הוּא שְׂאוֹמְרִים עָלָיו
שֶׁדַּבֵּר אֶת־וּ אֵלֵיהֶוּ פָּנִים אֶל פָּנִים,
הַגָּאוֹן אֲב־דּ וּר־מ מו”ה נִתֵּן נָטַע
בֶּן מו”ה שְׁלֵמָה שְׁפִירָא זְצ”ל,
נִפְטָר בַּיּוֹם ד' י"ג אָב שַׁצ"ג לַפ"ק”

(נֶסֶח מַצְבָּתוֹ)

הספר יוצא לאור חודש אדר א' תשע"א

תוֹכַן הָעֲנִינִים

- ג בעל ה"מגלה עמוקות" זכותו יגן עלינו.....
- ג מתולדותיו.....
- ג התמנותו לראש ישיבה.....
- ד מדברי הגדולים עליו.....
- ד החיד"א כותב עליו: שְׁמַעְתִּי שֶׁהִיא לֹא מְגִיד.....
- ד מנפלאותיו.....
- ה רוח הקודש.....
- ז נסיון הס"מ להכשילו.....
- ז אליהו הנביא אצל בעל "מגלה עמוקות".....
- ח ספור הגלות של בעל "מגלה עמוקות", מובא בדפי בית המדרש קראקא.....
- ט הדין תורה שהשאיר את ה"מגלה עמוקות" לרב בעיר קראקא.....
- י מעשה הקצבים שהאכילו טרפות בימיו של בעל ה"מגלה עמוקות".....
- טז "הוא שאומרים עליו שדבר אתו אליהו פנים אל פנים".....
- יז מן השמים הסכימו שבעל "מגלה עמוקות" יהיה משיח.....
- כ כדי לפענח את הספור הזה, נעתיק עוד ספור שנרשם בפנקס החברה קדישא.....
- כא חבריו הקדושים הנודעים לנו.....
- כא רשימת הספרים.....
- כא יומא דהילולא.....
- כב כה נחקק על מצבתו.....

פרק א

א. בעל ה"מגלה עמוקות" זכותו יגן עלינו

בשנת שמ"ה נוספה חוליה חשובה, המפארת את שושלת משפחת שפירא. להגאון הקדוש רבי שלמה שפירא, בן הגאון הקדוש רבי נתן נטע, אב בית דין הוראדנא, בעל "מבוא שערים" על "שערי דורא ואמרי שפר" על פרוש רש"י על התורה - נולד בן וקרא שמו על שם אביו - נתן נטע, שברבות הימים נתפרסם על שם ספריו הקדושים "מגלה עמוקות".

ב. מתולדותיו

הרב הקדוש המקבל האלקי רבי נתן נטע שפירא, זכותו יגן עלינו, נולד בפולין, בשנת שמ"ה. בהיותו בן ח"י שנים, לקחו לחתן לבתו הצדיק והנגיד רבי משה אבעלעס.

נכדו הגאון הקדוש רבי יונתן אייבישיץ כותב, כי זקני ה"מגלה עמוקות" היה פה שלישי למרון האר"י זכרוננו לברכה. וכפי הנראה כונתו, שקבל מפי הגאון הקדוש רבי ישראל סרוק, תלמיד האר"י, כי רבנו מביאו בספרו כמה פעמים.

ג. התמנותו לראש ישיבה

בהיותו עדין צעיר לימים, נתעטר בעטרת ריש - מתיבתא על ארץ רבה, קהלה קדושה קראקא - כרכא דכולי ביה, וכונן בה ישיבה גדולה לתלמידים הרבה. רבנים

מגלה עמוקות - תינו ופעלנו

וגאונים יצאו מבית מדרשו, ושם עסק בתורה בקדושה ובטהרה יומם ולילה, לא הניח דבר גדול, מעשה מרובה, ודבר קטן, היות דאביי ורבא, והרביץ תורה באפן נעלה ומיחד, כאשר העיד עליו בנו הגאון הקדוש רבי שלמה, בהקדמתו לספרו הקדוש "מגלה עמוקות" על ואתחנן: "ובעת למדו עם תלמידיו המקשיבים לקולו, הוציא גחלים ולהבות, בנה חרבות שלשה המה מטיבי הלכות נחצבות, בהם הראה חריפותו ונקיאותו, ועמק שכלו הרחבות, כל התורה בהם מרובות עם ראשי ישיבות..."

רבנו הקדוש זכה לשתי שלחנות, תורה וגדלה במקום אחד, כי "נתן לו אלקים עשר ונכסים ורב פנינים, והשליטו לאכול מהם מעדנים, נתן פזר לאביונים, לחמו נתן מימיו נאמנים... מיהב יהיב משקל לא שקיל, אין כסף נחשב אצלו למאומה כמימי שלמה", מתוך עדות בנו הגאון הנכתב למעלה. ובספר "כלילת יפי" מוסיף, שהודות לכך שלא היה רבנו צריך לטול מאומה מהקהל, היו דבריו נשמעים. וזהו כוננתו בזה שכתב "מיהב יהיב, משקל לא שקיל".

בעונותינו הרבים לא האריך רבנו ימיו עלי אדמות, ונסתלק בדמי ימיו ביום ד' י"ג מנחם אב שנת שצ"ג, והוא רק בן מ"ח שנים. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן. ("עלים לתרופה", ואתחנן תשנ"ו, עמוד ג')

פרק ב

א. מדברי הגדולים עליו:

ידוע מהבעל שם טוב הקדוש, שחבב מאד שלוש משפחות בישראל, והעיד עליהם שהם מיחסות ונקיות דור אחר דור, והם משפחות: מרגליות, הורביץ ושפירא. [ולנוסח אחר: רפופרט (כהנים), הורביץ (לויים), ושפירא (ישראלים)]. והוסיף, שכאשר אהד ממשפחות אלו מוריד דמעות מעימקא דלבא, מיד נענה.

ב. החיד"א כותב עליו: שמעתי שהיה לו מגיד

בספר בן גורני (פרשת עקב) מספר על בקור של אליהו הנביא ואלישע אצלו. וכן חרות על מצבתו: הוא שאומרים עליו שדבר אתו אליהו פנים אל פנים.

פרק ג

א. מנפלאותיו:

מספרים, כי בימיו חי בקראקא יהודי אמיד, שהיה נוהג מדי יום, בדרך אלא בית המדרש, לחלק נדבות ליהודים עניים שהתיצבו משני צדי השביל. בין מקבלי הנדבות היה גם נוצרי אחד. פעם בא הגוי וגילה בסוד ליהודי העשיר, שהנוצרים מהסביבה

מתכוננים ביום זה וזה לעלות לקראקא, לשדוד ולהרג את יהודי העיר, ובקש שלא יגלו כי הוא שגילה את הסוד.

היהודי העשיר בא אל ה"מגלה עמוקות" וספר לו על האסון העומד להתרחש. הרב צוה על היהודים שילכו באותו לילה לבית הקברות, ילבשו לכן, יתעטפו בטליתות וכל אחד יחזיק נר דולק בידו, וכשייתקברו הגוים יקומו כלם ויצאו לקראתם. כשהתקברו הגוים, ראו והנה קמו המתים מקבריהם... פחד גדול נפל עליהם, ומרב בהלה החלו לברח; נפלו ונפצעו, ורבים נפלו לתוך הנהר (הוויסלה) העובר ליד בית הקברות, וטבעו. ("דברי שלום ואמת", ב"ב תשנ"ג, עמוד מ"א)

ב. רוח הקודש

בספר "מגלה עמוקות" (דפוס לעמבערג בשנת תרמ"ד) בסופו, מביא דבר זה בשם הגאון רבי מרדכי זאב אורנשטיין זכרונו לברכה, שקבל איש מפי איש מעשה אחד מהגאון בוצינא קדישא שהיה בקראקא, שהט"ז ("טוירי ז'הב") זכרונו לברכה היה אב בית דין בקהלה קדושה לבוב (לעמבערג), ורצה לנסע פעם אחת לחמיו הב"ח ("בית חדש") זכרונו לברכה, שהיה אב בית דין בקהלה קדושה קראקא. והיו תלמידי חכמים ונגידי הדור עושים לו כבוד בשעת נסיעתו, ובבואו לעיר קראקא שמעו אנשי העיר קראקא שהט"ז זכרונו לברכה נוסע לעירם להרב הב"ח זכרונו לברכה, ועשו לו כבוד גדול, והיו נוסעים לקראתו, וכמה אנשים הולכים לקראתו רגלי לתן שלום להרב הט"ז זכרונו לברכה, וכבוד גדול עשו לו. והרב הקדוש "מגלה עמוקות" לא הלך לקראתו. ולא עוד, אלא אפילו כשפא לעירו והיו רצים כמעט כל אנשי העיר לקבל פני הט"ז, לא הלך אצלו לתן לו שלום. ולא עוד, אלא אפילו הבית המדרש שהט"ז בא להתפלל, והיה בא גם כן להתפלל בבית המדרש הזה, לא הלך אצלו לקבל פנים ולתן לו שלום, והט"ז היה עומד אצלו להתפלל ולא פנה אצלו לתן לו שלום.

והיה הט"ז חלוש דעתו מתוך זה. ביום הראשון היה אומר, אולי מקרה הוא, אפשו שהוא בעומק עיון במחשבתו ולא ראה אותו. ואחר שעברו ג' ימים ולא נתן לו שלום, היה לו תרעמת גדול עליו.

והלך הט"ז אצל חמיו הב"ח וספר לו שהוא לא נתן לו שלום. והיה זאת בערב שבת קודש, והיה להב"ח גם כן תרעמת גדול עליו. וצוה לקרא לגדולי הדור אשר בעיר קראקא, וספר להם המעשה. והוא לא רצה לעשות משפט לעצמו, והיה מצפה מהם יאמרו לזה. והם אומרים, שהיום ערב שבת אין להם פנאי לעין אם הוא בזיון תלמיד חכם או לא, והחליטו, שבמוצאי שבת קודש יבואו כלם אל הב"ח לביתו ואז יעינו בדבר זה, ויקנסו אותו לכתב עליו שמתא.

וכן היה, במוצאי שבת קודש באו כלם אל בית הב"ח לעין בדבר זה, והיה הדבר הזה בשתיקה שלא ידע שום בן אדם מזה. והיה הרב הקדוש בעל "מגלה עמוקות" יושב

מגלה עמוקות - תייו ופעליו

בסעודה שלישית עם האנשים המסתופפים בצלו כדרכו תמיד, והיו מודיעים לו מן השמים, כי הט"ז והב"ח ושאר הגדולים הסכימו לשמתו. והיה מקצר בסעודה ועשה הבדלה, והלך בביתו אנה ואנה, ולא ידע במחשבתו איך לעשות.

והיה מנהג בקראקא מקדמת דנא, אם היה שאלה בשאלת הראה היו שואלים להרב "מגלה עמוקות" ולא להב"ח. והזדמן, כי במוצאי שבת קודש הזה, לאחר שהשוחטים שחטו כדרכם תמיד, והיה להם שאלה בטרפת הראה, באו לשאול מהמגלה עמוקות, והוא לא רצה לפסק השאלה. והיה מספר להם המעשה, איך שעשו אסיפה בבית הב"ח והסכימו לשמתו, וכשכיל זה לא רוצה לפסק השאלה עד שילכו לבטל דבר זה, ואז יפסק להם. והיו אומרים לו, איך ביכלתם לילך לעשות כדבר הזה, הרי הט"ז והב"ח ועמם כל הגדולים, ואיך יוכלו להעזי נגדם. והשיב להם הבעל "מגלה עמוקות", שיאמרו להם שהוא צוה לעשות דבר זה ולבטל את החלטתם.

הם הולכים לבית הב"ח והיו חוטפים הניר אשר היה מנח על השלחן, וקורעים אותו לחתיכות וזורקים החתיכות ניר לארץ. והיו אומרים שהמגלה עמוקות צוה להם לעשות כן, והיו מבטלים את כל הענין בשעת מעשה.

והיה כראותם את הדבר הזה, היו חושבים שמחר ביום ראשון בודאי יתן ה"מגלה עמוקות" שלום לט"ז, אכל גם למחר לא נתן לו שלום, עד יום ד' בשבוע זו, אז הלך ה"מגלה עמוקות" לבית המדרש לט"ז ונתן לו שלום, והט"ז לא רצה לתן לו שלום בחזרה, והיה מתקוטט עמו, שהוא עובר על דברי רבותינו זכרונם לברכה.

והוא שומע ולא היה משיב לו דבר, עד שהט"ז היה מדבר איזה דבורים, ואז בעל ה"מגלה עמוקות" השיב לו: יאמין לי שהוא לא רצה לצער אותו, אלא שהט"ז היה בנדוי מן השמים.

וכשמע הט"ז את דבריו שאל לו, מפני מה היה מנדה, שהיה מפשפש בדבר זה ולא מצא עברה בידו שיהיה עבור זה מנדה?

והיה ה"מגלה עמוקות" מספר לו, כי בשעה שנסע מעיר לעמבערג והיו עושין לו כבוד גדול עד לאחר השראנקיו, ויגבה לבו מעט. ואלמנה אחת רצה אחריו והיתה בוכה וצעקה לפניו, ולא נשמע לה, והיתה בוכה כל היום היא ובניה שלא היה להם פרנסה. והיה רעש גדול בשמים מדבר זה, והיו מנדין אתכם עד שלושים יום. והיום כלו הל' יום, והיו מתירין אתכם מן השמים, לכן לא יכלתי לתן לכם שלום עד היום. והשיב לו הט"ז זכרונו לברכה: לא ידעתי מזה, כי חשבתי אפשר בנה חלש ומחמת זה צעקה.

(הרב הצדיק רבי אריה מרדכי רבינוביץ זכר צדיק לברכה, אב בית דין בני ברק, "מרגני ראם" בני ברק)

תשנ"ה חלק א', עמוד ע"ד.

ג. נסיון הס"מ להכשילו

הרב בעל "מגלה עמוקות" זכותו יגן עלינו היה חשוב ונכבד בפמליא של מעלה. אמר הס"מ: תנו לי רשות ואנסנו, אבל בתנאי שלא יגלו לו מי אני. קבל ההבטחה "ויצא לדרך". התגלה הס"מ בדמות אליהו הנביא זכור לטוב, הציג לו ללמד אתו, בתקוה כי בהתקרבות זו יצליח במשך הזמן איכשהוא להכשילו. ענה לו הרב: בוא מחר ותקבל תשובה. בלילה בעלית נשמתו של הרב, שאל בפמליא של מעלה אם ללמד עם האיש הזה ולא נענה (עקב ההבטחה שקבל הס"מ). למחרת, כשהגיע הס"מ לקבל את תשובת הרב, דחה אותו למחר. בלילה השני שאל בפמליא של מעלה, ושוב לא קבל תשובה, ועוד פעם דחה את הס"מ למחר. כך חזר הדבר בלילה השלישי. ביום השלישי, כאשר חזר הס"מ לקבל התשובה המיחלת מהרב, אמר לו: כנראה שאין אתה אליהו הנביא ולא אלמד אתך, כי זה פעמים דחיתי אותך ובכל זאת חזרת פעם שלישית, מתקבל על הדעת שאין אתה אליהו, משום שאליהו הוא קפדן כמאמר חכמינו זכרונם לברכה: "הא קפיד מר", ואלו אתה אליהו לא היית מגיע אלי פעם שלישית.

(הרב הצדיק רבי משה מאיר הלוי רוזנשטיין זכר צדיק לברכה מברדיטשוב צפת. "עבודת הלויים", ירושלים תשנ"ז, עמוד ע"ח).

ד. אליהו הנביא אצל בעל "מגלה עמוקות"

מספרים על בעל "מגלה עמוקות", שהתגורר בקראקא בזמן שהב"ח ("בית חדש") כהן פאר כרב העיר. פעם הלך הב"ח ברחוב, וראה שני אנשים הולכים ופניהם מאירות כשמש בצהרים. אחריהם ראה עוד ארבעה אנשים, אחד מבגר ושלשת האחרים צעירים יותר ופניהם של אלו היו שחורות כזפת. ארבעה אלו רצו אחרי שני האנשים, אך לא הצליחו להשיגם. לאחר ששני האנשים בעלי הפנים הזוהרות כבר נעלמו מהעין, נגש הב"ח לאנשים שחורי-המראה, נתן להם שלום ושאל אותם מי הם, אך הם סרבו לענות. חזר הב"ח ואמר להם: אני כאן המרא-דאתרא, ואם אני שואל, עליכם לענות לי. נתרצו הארבעה ואמרו: הרב צודק ועלינו לענות: אנחנו גיחזי ושלשת בניו... ומי הם שני האנשים שרצתם אחריהם? שאל הב"ח. הם אליהו הנביא ואלישע. אחד מהענשים שלנו הוא, שאנחנו תמיד רצים אחרי אלישע, אבל איננו מצליחים להשיגו. ולאן הלכו עתה השנים? הוסיף הב"ח לשאול. הם הלכו לבעל "מגלה עמוקות", ענו. הלך הב"ח ל"מגלה עמוקות" ואמר לו: יודע אני כי אליהו הנביא נמצא אצלך. שאל אותו: למה איננו בא אלי? שאל ה"מגלה עמוקות" את אליהו הנביא, וענה לו, כי לרב של עיר מכרח שתהיה לו שמינית שבשמינית גאווה, שאם לא כן בעלי הבתים ירמסו אותו תחת רגליהם, אבל מכל מקום איננו יכול לבוא אליו!

(הגאון רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון זכר צדיק לברכה, "הגדת ר' שלום", ירושלים תשס"ו, עמוד רפ')

פרק ט

א. ספור הגלות של בעל "מגלה עמוקות", מובא בדפי בית המדרש קראקא, כך:

למשה יעקובוביץ', אחיו של הפרנס האמיד יצחק יעקובוביץ' המפרסם, שגם הוא היה סוחר אמיד בפני עצמו, היו חמש בנות. את ארבעת הראשונות השיא בזו אחר זו לאברכים תלמידי חכמים, מהמבחרים שבבני פולין. בשביל הבת האחרונה בקש את המעלה שביניהם, ולשם כך נסע לישיבה בלובלין ובקש מהרב שיצביע בפניו על הטוב שבתלמידי הישיבה, והלה הציע בפניו את הבחור נתן נטע, שלימים התפרסם כבעל ה"מגלה עמוקות".

הבחור היה צעיר ביטן וצנוע, וכשנסו גיסי לטעיד לתהות על הנקנו, לא שש החתן החדש לשתף פעולה עמו, והעדיף להתרכז בספר ש'לפניו. החתנים כבר החלו לרמז לחמיהם על ה"מקח טעות" שעשה עם החתן החדש, והלה נסה לבוא בדברים עם בתו שתותר על ה"תכשיט" שאינו ראוי לה ולמעמדה. אך זו התעקשה, שאם מה' יצא הדבר הרי שלו, ודוקא לו היא תנשא, ובו חפצה נפשה.

אחר הנשואין השתדלו בני המשפחה להתרחק מבני הזוג, שאינם מביאים כבוד למשפחה הנודעה.

באחד הערבים, הלך ר' משה ברחוב ומצא את בתו יושבת לכדה על מדרגות הבית, ומשתמה אביה מדוע אינה ספונה בביתה החמים, נענה, שבעלה לומד שם עם אליהו הנביא והיא אינה חפצה להפריע לו. דבריה העלו את חמתו עד להשחית - "מעשיות כאלו מספר חתנו הנחמד לבתו כדי לזרק אותה החוצה מהבית: לומד עם אליהו הנביא..."

קרא ר' משה לחתניו, וספר להם את המעשה הנבזי, ויחדיו החליטו לעלות אליו ולהטעים את החצוף מנחת-לשונם, ואולי גם קצת מנחת-זרועם.

אך משהניח הראשון שבהם את רגלו על המדרגה התחתונה לבוא הבית, נפל תחתיו ללא רוח חיים. הבינו הנוותרים שיש דברים בגו, ובקשו לפייס את החתן.

אך ר' נתן, משראה שבגללו נגזרה מיתה על אדם, נהג בעצמו את ענישו של הורג נפש בשגגה, ויצא לגלות. ולא פחות מכך, הניעו הפחד מידו הקשה של חמיו וגיסי.

ר' משה העשיר שראה שנשאר עם בתו העגונה, החל לחפש את חתנו בכדי לפייסו. אך הלה נעלם ללא עקבות. החל ר' משה לשלח אנרות לכל מקריו וידידיו בערים השונות הקרובות והרחוקות, לרבנים שונים, לפרנסים וראשי הקהל, ובהן תאור של חתנו האובד, ובקשה לאתרו, לפייסו בדברים, ולהביאו חזרה לקראקוב אל אשתו העגונה ובתו.

מגלה עמוקות - תייו ופעליו

חלפו חֲדָשִׁים, וְכָל סִימֹן חַיִּים מִהַחֶתָּה הִנְעָדָר לֹא נִתְקַבֵּל.

ר' נתן עָרַף אֶת גְּלוּתוֹ כְּדָבָעִי, וְלֹא לֹן בְּעִיר אַחַת יוֹתֵר מִלִּילָה אֶחָד, כִּי שֶׁקֶשֶׁה הָיָה לְאַתְרוֹ. אֲרֵי בְדִיוֹק כַּעֲבוּר שָׁנָה לְהִסְתַּלְקוּתוֹ, שָׁב ר' נָתָן הַבֵּיתָה וְנִתְקַבֵּל שָׁם בְּכַבּוּד רַב.

מֵה הִנִּיעוּ לְשׁוֹב, וְכִיצַד מְצֹאוּהוּ? - מַעֲשֵׂה שְׁהִיָּה כִּי הָיָה:

בְּאֶחָד מֵעֲרָבֵי הַשְּׁבֻתוֹת, הִזְמַן ר' נָתָן יַחַד עִם קַבְצָן נוֹסֵף אֶל בֵּיתוֹ שֶׁל אֶחָד מֵעֲשִׂירֵי הַקְּהֵלָה לְאָכּוֹל שָׁם אֶת סְעוּדַת הַשְּׁבֻתָּה. הַקַּבְצָן הָאֲחֵר חָמַד לוֹ אֶת אַחַת מִכַּפּוֹת הַכֶּסֶף, וּמִחֲשֵׁשׁ פֶּן יִבְחִינּוּ בְּנֵי הַבַּיִת בְּחִסְרוֹנָה וַיִּחְפְּשׂוּ בְּכָלִי, הַחֲלִיט לְהִטְמִינָה בְּכָלִי שֶׁל ר' נָתָן. אָכֵן, מִי מִבְּנֵי הַבַּיִת הִבְחִין בְּחִסְרוֹן הַכֶּף, וַחֲפוּשׁ נִעְרַף בְּכָלִיָּהֶם שֶׁל הַקַּבְצָנִים, וַתִּמְצָא הַכֶּף בְּאַמְתַּחַת ר' נָתָן. אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה!

ר' נָתָן נִלְקַח לְבֵית הָרַב וְשָׁם נִגְזַר דִּינוֹ, שֶׁלְאַחַר הַשְּׁבֻתָּה יַעֲמְדוּ בְּשׁוּרָה כָּל בְּנֵי הָעִיר וְהוּא יַעֲבוֹר בֵּינֵיהֶם וְיִסְפַּג אֶת הַמְּכּוֹת, הַקְּלָלוֹת, הַיְרִיקוֹת וְהָעֲלֻבוֹנוֹת הַמְּגִיעוֹת לְגַנֵּב שְׁכֻמוֹתוֹ, הַמְּנַצֵּל אֶת טוֹב לְבוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת לְהַעֲלִמַת כַּפּוֹת הַכֶּסֶף שְׁלוֹ.

אָכֵן כִּי הָיָה, וְהוּא עָבַר בֵּינֵיהֶם וְסָפַג אֶת הָרְאוּי לוֹ בְּנִפְשׁ שְׁלוֹה.

הַתְּנַהֲגוּתוֹ הָאֲצִילִית עוֹרְרָה אֶת תְּשׁוּמַת לְבוֹ שֶׁל פְּרָנָס הָעִיר שֶׁהִתְבּוֹנֵן בְּפָנָיו וְצוּרַת הַהִתְנַהֲגוּת שְׁלוֹ, שֶׁלֹּא תִאֲמָה לְדַמוּת הַקַּבְצָן וְהַגַּנֵּב הַמְּקַבְּלִים. וְאִז נִזְכָּר הוּא בְּמִכְתָּב שֶׁקָּבַל מֵר' מֹשֶׁה יַעֲקוֹבֹבִיץ', וְכִי הָאִישׁ הַמְּבַזֵּה עוֹנָה לְתַאוּר הַחֶתָּה הַנִּעְלָם.

קָרָא הַפְּרָנָס אֶת הַקַּבְצָן לְבֵיתוֹ, וְהַחֵל לְחַקֵּר אוֹתוֹ לְשִׁמּוֹ וְלִמְקוֹמוֹ. וְהָלָה לֹא הִסְתִּיר דָּבָר, כִּי הִבִּין שְׁמָה' הָיָה הַדָּבָר לְבִזּוּתוֹ בְּבִזּוּי גָדוֹל כָּל כֶּף, בְּכַדִּי לְכַפֵּר עַל חֲטָאוֹ שֶׁבְּשׁוּגָג וְלִהְיִיבוֹ אֶל בֵּיתוֹ.

ב. הַדִּין תּוֹרָה שְׁהֶשְׂאִיר אֶת הַ"מְגַלָּה עֲמוּקוֹת" לְרַב בְּעִיר קְרֵאקָא

הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ בַּעַל הַ"מְגַלָּה עֲמוּקוֹת" זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ אַב בֵּית דִּין קְרֵאקָא, נוֹדַע לְגָאוֹן אֲדִיר וְאִישׁ קְדוֹשׁ מְאֹד.

פַּעַם אַחַת גָּמַר בְּדַעְתּוֹ לַעֲזֹב אֶת הַרְבֵּנוֹת בְּקְרֵאקָא וְלִהְיֵשֵׁב בְּעִירָה קְטַנָּה, כְּדִי לְהִיּוֹת יוֹתֵר פְּנוּי לְעֶסֶק הַתּוֹרָה וְעִבּוּדַת ה' יִתְבָּרַךְ, וּבְיָדָיו הָיָה לוֹ עוֹד הַרְבֵּה עֲנִינִים בְּזָה.

וּבְטָרָם כָּא לְקִיָּם מִחֲשַׁבְתּוֹ, עָמְדוּ לְפָנָיו לְדִין, עָנִי עִם עֲשִׂיר, וְהִצִּיעוּ טַעֲנוֹתֵיהֶם שֶׁיִּפְשַׁר בֵּינֵיהֶם. הָעֲשִׂיר טָעַן, כִּי הָעִנִּי הַתְּפִינֵס מִחֲנוּת קְטַנָּה לְמִכִּירַת "בֵּינִיגְלֵעֵךְ" וְהַרְוִיחַ מְעַט וּבְטָרְחָה גְדוֹלָה, וְהָיָה שֶׁהוּא אִישׁ יָרָא שְׂמִים וְעוֹבֵד ה', הִצַּעַתִּי לוֹ לַעֲשׂוֹת שְׁתַּפּוֹת עִמִּי, שְׂאֲנִי אֶסְפֵּק לוֹ דֵּי פְּרָנְסָתוֹ, וְהוּא יַעֲסֵק בַּתּוֹרָה. הוּא הִסְכִּים לְדַבְּרֵי וְסָגַר אֶת חֲנוּתוֹ וְהִתְחִיל לַעֲסֵק בַּתּוֹרָה וְעִבּוּדָה; וְאֲנִי מִיִּמְתִּי הַבְּטָחָתִי וְנִתְתִּי לוֹ פְּרָנְסָתוֹ מִדֵּי שְׂבוּעַ. וְעַתָּה, כַּעֲבוּר ג' חֲדָשִׁים, הַתְּחַרַּט הָעִנִּי עַל הַדָּבָר וְרוֹצֵה לְחַזֵּר לְחֲנוּתוֹ, וְאֵינְנוּ מְרַצָּה בְּזָה כִּיּוֹן שֶׁכָּבַר זְכִיתִי בְּמִצְוָה. לַעֲמַתּוֹ טָעַן הָעִנִּי וְאָמַר: אֲמַת

מגלה עמוקות - תינו ופעלנו

9

הדבר שהעשיר רצה להיטיב עמי שאוכל לישב על התורה והעבודה במנוחה ושלום, אבל איני חפץ בזה עוד, כי כשהתפרנסתי מן החנות לא הסחתי דעתי מה' יתברך; אף לרגע אחד, כי כשהתחלתי לטחון הקמח, קויתי לה' שייצא קמח טוב מבכר ונקי; וכשהסקתי התנור, קויתי לה' שהעצים לא יהיו לחים ויהיו יפים להבערת התנור ואפית הבייגלער; ואחר כך התפללתי לה' שאצליח למכור הכל. וכאשר התחלתי ללמד במנוחה ושלום, ראיתי שהנני שוכח מה' יתברך כי פרנסתי מזמנת לי - על כן רצוני לחזר לחנותי, כי טוב לי אז מעתה.

כששמע ה"מגלה עמוקות" אלו הטענות אמר: אם יהודים כאלו נמצאים בעיר קראקא, איננו עוזב את העיר. וכך היה שנשאר שם - ושם מנוחתו כבוד. זכותו יגן עלינו.

(כ"ק אדמו"ר מטאהש שליט"א, "עבודת עבודה", קנדה תשנ"ד, עמוד שי"ז).

פרקי

א. מעשה הקצבים שהאכילו טרפות בימיו של בעל ה"מגלה עמוקות":

בשנת שמ"א, מת בקראקוב קצב אחד והשאיר אחריו את בנו היתום. אחד מחבריו הקצבים הכניסו לביתו וגדלו כבנו, יחד עם עוד יתום נוסף. שניהם היו עוזרים לאביהם - מאמצם בחנות האטליז שלו בכל עבודות הבשר: לחתכו, למלחו וכדו'.

שני היתומים עבדו בפרך ולמדו כך בדרך הקשה את סודות המקצוע.

השנים גדלו ללא תורה וללא יראת שמים, והיו לנערים מגשמים כשוליות קצבים לכל דבר.

באותם ימים, מחירו של הבשר היה גבוה מאד, בשל המסים הרבים שהטלו על מכירתו: מס העיר, מס המלך ומסי הקהלה - חוץ משכר השוחט, הבודק המנקה, וההפסד על חלקים האסורים באכילה, שהטלו את המחיר לגבהים כאלו שרק העשירים ביותר יכלו להרשות לעצמם לקנותו. לבתיהם של אלו היו מגיעים השנים עם משלוחי הבשר מן האטליז.

יום אחד מצא אחד מן היתומים מטבע, ובחושו המסחרי הבריא הבין, שלא יהיה לו כדאי לבזבז אותו, אלא החליט לעשות עמו עסקים.

מה עשה? למחרת, הלך לרחוב הגויים וקנה שם בשר טרפה, שמחירו היה נמוך לאין שעור ממחירו של הבשר הכשר, וצרף את חתיכת הטרפה אל משלוח הבשר הכשר, אותו הביא לביתו של אחד מעשירי העיר. כמוכן, שהתשלום עבור המשלוח עלה בהרבה על המחיר שהשב אל האטליז, ואת ההפרש שלשל היתום אל כיסו.

את הרוח השקיע היתום בקניית כמות גדולה עוד יותר של בשר טרפה. וכך הלך והגדיל את הונו. כל זאת, כמוכן, תוך שהוא מסתיר היטב את הדבר מעיני הקצב. מעיניו של חברו לא יכול היה להסתיר, ובמשך הזמן הפך גם היתום השני לבעל סוד ולשתף פעיל לדבר עברה.

עם הזמן. הלכו השנים ושכללו את שיטות העבודה שלהם. והיו מעכבים את התשלום עבור המשלוחים לבתים אצלם ליום יומים. ובאותו הזמן היו מנצלים לקניית בשר טרפה שנמכר למחרת כבשר כשר.

השלב הבא היה לביים ריב ביו אחד הנערים למעסיקה, כך שזה שלחו מעל פניו והלה הלך והשכיר עצמו למשלוחים באטליז אחר, שם הפעיל את אותה השיטה להפקת רווחים.

עם הזמן הלך הונם וגדל, ועם האכל בא התאבון, והעבודה עבור אחרים כבר לא נראתה להם כמספיקה, והם החליטו לפרש ולפתח באמצעות הסכום שבדידם אטליז משלהם, מתוך הכוונה להפעיל את שיטתם למכור בשר טרף ככשר באפן נרחב יותר.

כך עשו. במקביל לפתיחת החנות ברבע היהודי, שכרו מחסן באזור הנוצרי, שם היו שוחטים או הורגים מדי פעם עגל או פרה ללא פקוח רבני באפן לא כשר, ומוכרים את בשרם בחנותם ככשר.

עבודתם נעשתה בזהירות ובפיקחות רבה, כך, שיכלו להמשיך בתרמית לארוך שנים. איכות הבשר והמחירים הזולים שיכלו להציע, הביאו באפן טבעי להגדלת מספר הלקוחות שלהם על חשבון בעלי אטליז אחרים, ומסחרם ורווחיהם עלו מעלה מעלה.

עם העשר בא גם הכבוד. השנים רכשו לעצמם בתי פאר, נשאו לעצמם נשים מן המשפחות המיחסות, סחרו בקרקע ובצאן; כך, שלמרות בורותם, הפכו השנים לאנשים נכבדים ומקבילים בחברה היהודית. לבנותיהם בחרו חתנים תלמידי חכמים שיכלו להתגאות בהם ולחפות בכך על בורות שלהם, ואת בניהם שלחו ללמודים בשיבות הטובות שבפולין.

שנים על גבי שנים האכילו השנים עיר שלמה, עיר המלאה בחכמים וסופרים, בנבילות וטרפות. אף... אף לא לעולם חסון, ושכרם בא להם מקום שלא תארו בנפשם.

לאחד מסעודות השמחה שהתקיימו בעיר, הזמן גם הרב בעל 'מגלה עמוקות', הלא הוא רבי נתן שפירא, הדרשן הגדול והמקבל האלקי. "צדיקים אין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידם" - למדונו חכמינו זכרונם לברכה, ואכן, כאשר הגיש המלצר את הבשר - שהובא מחנותם של השנים - רתתה ידו משום-מה, ונשמטה הצלחת

מגלה עמוקות - תייו ופעליו

מִידוֹ וּנְפֹלָה אֲרָצָה, וְנִמְאָס הַבָּשָׂר מֵאֲכִילָהּ. שָׁב הַמְּלָצָר וְהִבִּיא צִלַּחַת אַחֲרָת, וּכְמַעֲשֵׂהוּ בְּרֵאשׁוֹן כֶּף בְּשֵׁנָי: שׁוֹב, מִשׁוּם מָה, לֹא הִצְלִיחַ לְהִבִּיא אוֹתָהּ אֶל יַעֲדָה, וְהַבָּשָׂר שָׁבָה נִשְׁחַת - כֹּל זֶה לְמוֹל עֵינֵיהֶם שֶׁל כָּל הַמְּסֻבִּים, וּבָהֶם הָרַב בַּעַל 'מְגִלָּה עֲמוּקוֹת'. רַק בְּפֶעַם הַשְּׁלִישִׁית, הִצְלִיחַ הַמְּלָצָר סוּף-סוּף לְהַעֲמִיד אֶת הַצִּלַּחַת עַל שֶׁלְחָן הַמְּזֻמָּנִים. הָרַב הִבִּיז שֵׁשׁ דְּבָרִים בְּגוֹ, וְנִמְנַע מִלְּאָכַל מִן הַבָּשָׂר הַמְּגֻשָׁה, וְאַף הוֹרָה לְנוֹכְחֵים שֶׁלֹּא לִגְעַת בּוֹ.

לְאַחַר מְכוֹן, עִם שׁוֹבוֹ לְבֵיתוֹ, שָׁלַח לְקֹרָא לְקַצְבִּים בְּעֵלֵי הַחֲנוּת. מִשָּׁבָאוּ לְפָנָיו, שָׁאַלְם וּדְרָשׁוּם עַל אוֹדוֹת כְּשֵׁרוֹת הַבָּשָׂר הַנִּמְכָּר בַּחֲנוּתָם.

הִלְלוּ כַּמוֹכֵן נִמְנָעוּ מִכָּל הוֹדָאָה עַל מַעֲשֵׂיהֶם, וְאַשְׁרוּ אֶת כְּשֵׁרוֹת הַבָּשָׂר בַּחֲנוּת שְׁלָהֶם. הָרַב, שֶׁבָקִי הִיָּה גַם בְּחֻכְמַת הַפְּרָצוּף, הִבִּין מִתּוֹךְ הַדְּבָרִים שֶׁלֹּא הִכָּל נֶאֱמַר, וְלֹא הִכָּל כְּשׁוּרָה, אֶף הוֹכַחְתוּ לֹא הָיוּ בִּידָיו.

לְמַחֲרָת, מִשֶּׁהִגִּיעַ אֶחָד מִחֲתַנֵּיהֶם לְמוֹדָיו בִּישִׁיבָה, קָרָא לוֹ הָרַב וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ, שֶׁכַּאֲשֶׁר יָשׁוּב הַבֵּיתָה יֵשֵׁב שָׁם, בְּבֵיתוֹ שֶׁל חֲמִיו, וְיִלְמַד בְּקוֹל עַל עֲנָשׁוֹ שֶׁל הַמַּאֲכִיל טְרָפוֹת.

אָכוֹ, מִשְׁחָזַר חֲמִיו-הַקָּצֵב הַבֵּיתָה, שָׁמַע אֶת חֲתָנּוֹ לּוֹמֵד לְפִי תָמוּ מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר עַל חֲמַרְת הָעֵבֶרָה שֶׁל הָאֲכָל טְרָפוֹת, וְעוֹד יוֹתֵר שֶׁל זֶה הַמַּאֲכִיל לְאַחֲרִים טְרָפוֹת בְּמִזִּיד. בִּיּוֹ הַשָּׂאָר לְמַד הַחֲתָן אֶת הַסֵּפֶר הַבָּא מִתּוֹךְ הַתְּלֻמוֹד יְרוּשָׁלַּיִם בְּמַסַּכַת תְּרוּמוֹת, הַמְּסַפֵּר כֵּן:

"מַעֲשֵׂה בְּטַבַּח (=מִקְצֵב) אֶחָד בְּצִיפּוֹרִי, שֶׁהָיָה מַאֲכִיל יִשְׂרָאֵל נְבִלוֹת וְטְרָפוֹת. פֶּעַם אֶחָד שָׁתָה יַיּוֹ בְּעֵרֵב שִׁבְתָּ וְעָלָה לִגַּג וּנְפַל וּמַת. וְהָיוּ כְּלָבִים מְלַקְקִים בְּדָמוֹ. אֵתוֹן וְשֵׂאֲלִין לְרַבִּי חֲנִינָא (=בָּאוּ וְשָׂאֲלוּ אֶת ר' חֲנִינָה): מַהוּ מִירְמִיתִיָּה מִן קוּמִיָּהוּן (=הֵאֵם מִתֵּר לְטוֹל אֶת גּוֹיֵת הַמִּקְצֵב מִפְּנֵי הַכְּלָבִים)? אָמַר לוֹן, כְּתִיב: "וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרָפָה לֹא תֹאכְלוּ לְכָלֵב תִּשְׁלַכּוּן אֹתוֹ" (שְׁמוֹת כב), וְזֶה הָיָה גּוֹזֵל אֶת הַכְּלָבִים וּמַאֲכִיל אֶת יִשְׂרָאֵל. אָמַר לוֹן, אֲרַפּוֹנוּן דְּמַדִּידְהוֹן אֵינּוֹן אֶכְלִין (אָמַר לָהֶם: הֲרַפּוּ מִמֶּנּוּ, שֶׁשְׁשָׁלְהֶם הֵם אוֹכְלִים)".

הַדְּבָרִים הַפְּשׁוּטִים נִכְנָסוּ אֵט אֵט לְלִבּוֹ הַגָּס שֶׁל הַקָּצֵב, וְהִחֵל לְהִרְהַר בְּמַעֲשָׂיו לְאַרְךָ כֹּל אוֹתוֹן הַשָּׁנִים. הוּא הִרְהַר בְּעֲנַשׁ הַצָּפוּי עַל פִּי הַסֵּפֶרִים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁאֵין לוֹ כְּפָרָה לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא, שֶׁאֵין לוֹ תְּקוּמָה מִן הַגִּיהֵנָם לְנִצָּח, שֶׁנִּפְשׁוֹ תִּיקָלַע בְּכַף הַקָּלַע, וְכו' וְכו'.

יוֹם וְעוֹד יוֹם חוֹלֵף, וְהַדְּבָרִים אֵינָם מְנִיחִים לוֹ, הוּא קוֹרָא לְשִׁתְּפוֹ, וְאַחַר הַתְּחַבְּטוּיּוֹת הֵם מַחְלִיטִים לְפָנוּת אֶל הָרַב הַמְּגִלָּה עֲמוּקוֹת, רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה, וְלִסְפֹּר לוֹ אֶת הָאָמֶת וְאֶת כָּל הָאָמֶת. מַסַּכַת הַהוֹנָאָה שֶׁנִּתְגַּלְתָּה לְעֵינָיו הִיָּתָה אֲדִירָה, וְהוּא זָמַן אֶת הַשָּׁנִים לְהוֹפִיעַ בְּפָנָיו הַהֲרֵכֵב הַמְּלֵא שֶׁל רַבְּנֵי וְדִינֵי הָעִיר, כְּדִי לְדוֹן בְּעֵינָם.

הזעזוע בין הרבנים היה גדול, וכשביקשו השנים דרך תשובה עבורם, היו ביניהם שְׁעָנוּ לָהֶם וְאָמְרוּ, שְׁכַל דַּרְכֵי הַתְּשׁוּבָה נִסְתַּתְּמוּ עֲבוּרָם, כִּי "גְדוֹל הַמַּחְטִיאֵו יוֹתֵר מִן הַהוֹרְגוֹ".

אולם, הרב המגלה עמוקות, מצא עבורם את דרך התשובה הראויה להם, בהתאם לעוונתם החמור.

מעבר לצומות, תעניות, סגופים ותפלות, גם צוה אותם הרב שלא יהינו להנות מן הכסף הרב שצברו ממכירת בשר הטרפה. מעבר לכך, כתשובת-המשקל למעשה הרע של החטאת הרבים, צוה להם הרב שיעשו כדלהלן:

בְּכֹל שִׁבְתַּת מֵהַשְּׂבָתוֹת הַקְּרוֹבוֹת, עֲלִיָּהֶם לְלַכֵּת לְאַחַד מִבְּתֵי הַכְּנִסְיֹת וּבְתֵי הַמִּדְרָשׁוֹת, וְעַם סִיּוּם קְרִיאַת הַתּוֹרָה, כְּאֲשֶׁר בֵּית הַכְּנִסֶּת מְלֵא אָדָם, עֲלִיָּהֶם לַעֲלוֹת עַל הַבֵּימָה וּלְסַפֵּר עַל מַעֲשֵׂיהֶם בְּפְרוֹטוּרֹט אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשׂוּ, שֶׁהַחְטִיאֵו עִיר שְׁלֵמָה בְּאֲכִילַת בָּשָׂר פְּגוּלִים בְּמִשְׁךְ שְׁנַיִם כֹּה רְבוֹת. "אַל תִּמְהָרוּ לְרַדֵּת מִן הַבֵּימָה" – הוֹסִיף הָרַב וְאָמַר – "עֲמְדוּ שָׁם מוֹל הַקֶּהֱל וְשִׁמְעוּ אֶת כָּל הַחֲרוּפִים וְהַעֲלִבוֹנוֹת שִׁיטְחוּ בְכֶם. אַתֶּם רְאוּיִים לְכָךְ, וְזֶה חֵלֶק מִכְּפָרְתְּכֶם!"

עוד הטיל עליהם הרב, שעם סיום התפלה עליהם לנשכב ביציאה מבית הכנסת, כך שְׁכַל הַיּוֹצֵא יְדָרֶךְ עֲלֵיהֶם בְּרַגְלָיו, לְהַשְׁלֵמַת סֵאת הַכְּפָרָה שְׁלָהֶם. וְאִם יִרְצֶה מֵאוּ–דָּהוּ לְהוֹסִיף מְשָׁלוֹ – יוֹסִיף לָהֶם לֵאל שוּם מְחָאָה מִצָּדָם.

והוסיף הרב: "כָּל אוֹתָהּ שְׁעָה שֶׁתְּהִי שְׁטוּחִים עַל הָאָרֶץ וְהַקֶּהֱל עוֹבֵר עֲלֵיכֶם וְרוֹמֵס אֶתְכֶם, יִהְיֶה פִיכֶם מְמַלֵּל אֶת ה'וִידוּי' שֶׁל יוֹם הַכְּפּוּרִים: "עַל חֲטָא שֶׁחֲטָאנוּ לְפָנֶי כָּל הַקֶּהֱל הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה".

כך עליהם לעשות במשך חֲדָשִׁים, עַד שִׁיעֲבְרוּ בְּכֹל בְּתֵי הַכְּנִסְיֹת וּבְתֵי הַמִּדְרָשׁוֹת הַרְבִּים שֶׁבְּעִיר קְרִיאָה, אוֹתָהּ הַחְטִיאֵו.

כְּאֲשֶׁר יִסִּימוּ אֶת סִבָּב בְּתֵי הַכְּנִסֶּת הָאָמור, כֹּךְ שְׁלִמְעָשָׂה בְקִשׁוֹ מְחִילָה מִכָּל הַחַיִּים בְּעִיר – עֲלִיָּהֶם לְלַכֵּת וּלְסַבֵּב עַל בְּתֵי הָעֲלָמִין, וְכָל מִי שֶׁהָיָה בְּחַיִּים בְּזִמְנוֹ שֶׁהַחְטִיאֵו אֶת הָעִיר וַיִּתְּכֶן וְטָעַם טַעַם אֲסוּר בְּגִלְל מַעֲשֵׂיכֶם – לְעַמּוֹד עַל קִבְרוֹ וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ מְחִילָה וּסְלִיחָה וְכְפָרָה, בְּדַמְעוֹת וּבְכִי, עַד שִׁיעֲבְרוּ כֹךְ אֶת כָּל הַמֵּתִים שֶׁחִיוּ בְּשִׁלְשֵׁים הַשָּׁנִים הָאֲחֻרוֹנוֹת.

עַם סִיּוּם בְּקִשְׁתַּת הַמְּחִילָה מִכָּל מִי שִׁיִּתְּכֶן וְעֵבֵר עַל אֲסוּר אֲכִילַת נְבִלוֹת וּטְרֵפוֹת, עַל הַשָּׁנִים יִהְיֶה לְצֵאת לְגִלוֹת בַּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים. לֹא יִהְיֶה עִמָּם יוֹתֵר מִצָּרוּר אֶחָד, וְבוֹ לֹא יוֹתֵר מִכְּדֵי סְעוּדָה אַחַת לְקִיּוּם נַפְשָׁם. לֹא יִנְשֶׂהוּ בְּמִקּוֹם אֶחָד יוֹתֵר מ'מַעַת–לַעַת' (=יְמָמָה) אַחַת. חוּץ מִשְׂבָּתוֹת וְחַגִּים. לֹא יִבּוֹא בָּשָׂר אֶל פִּיכֶם בְּכֹל יְמוֹת הַחוּל, רַק בְּשָׂבָתוֹת וַיְמִים טוֹבִים, וְגַם זֶה רַק כְּזִית לְצֵאת יְדֵי חוֹבַת בָּשָׂר. בְּמִקּוֹם בּוֹ יִשְׁנּוּ לִילָה אֶחָד, לֹא יִשְׁנּוּ לִילָה נוֹסָף. לֹא יִתְעַכְּבוּ בְּשׁוּם מְקוֹם בְּגִלְל פְּגָעִי מְזַג אֲוִיר; גִּשְׁם, שֶׁלֵּג,

מגלה עמוקות - תייו ופעליו

ברך וכפור לא יעצרום. לישון, ישנו רק על הארץ כשפאבן מראשותם. נדבות תקבלו רק כדי חייכם לצרוך אותו היום, ופרוטה לא תותר בידיכם ליום מחר... וכל היום על זה הדרך.

עוד הורה הרב, שבכל מקום אליו יגיעו, יעלו על הבימה לעיני כל הקהל ויאמרו בזה הלשון:

"יהודים. להוי ידוע לכם שאנחנו פושעי ישראל. במשך עשרות בשנים האכלנו את קהלת קראקוב בטרפות ונבלות, והכשלנו את הרבים באלפי ורכבות אסורי תורה. עתה אנו מבקשים דרוך תשובה: אנא, במטותא ממכם, התפללו בעד נשמותינו החטאות לאלוקים ואדם!"

הרב סיים דבריו באמירה זו:

- "לאחר שלש שנים שתנהגו בצורה זו, רשאים אתם לחזור לקראקוב ברגל, לבתיכם ומשפחתכם. אם יתן ה' לי חיים עד אז - הכנסו אצלי ואדריך לכם את הדרך אשר תמשיכו בה. אם לא אהיה עוד בין החיים - תמצאו אצל ממלא-מקומי מכתב ערוך וחתום עבורכם, שיורה לכם את אשר תעשו!"

השנים יצאו מיד, למלא אחר הוראות הרב.

מקץ שלש שנים, שבו השנים, שבורים ורצוצים ממסע התלאות, לעירם.

לא הייתה פשוטה בקשת המחילה מאנשי העיר. מעבר לזעזוע העמוק שבגלוי שהתגאלו במאכלות אסורים במשך זמן כה רב, גם נדרש היה להכשיר מחדש את כל המטבחים שבפיר שהפכו עתה לטרפים; את מה שנתן היה להכשיר - הכשירו, ואת מה שלא היה נתן להכשיר - צריך היה להחליף ולרכש חדש, כך שהנזק הממוני לכלל תושבי העיר היה גדול, והכעס על זוג הקצבים - בהתאם.

אחר שלש שנים, שבו השנים לחייהם הרגילים כבעלי תשובה גמורים, שצדיקים גמורים אינם עומדים במחיצתם.

דבר אחד עוד הטריד את מנוחתם, והוא: האם גם בשמים יקבלו את דרוך התשובה שהורה להם הרב כמספקת, כך שלא יסבלו מעונשי שמים שם? אולי נדרש מהם עוד משהו? אולי אין די במה שעשו בפקדת הרב?

עם חשש זה הגיעו אל הרב בעל מגלה עמוקות, בכדי לשכנע אותם שדי בתשובה שהם עשו על פי הוראותיו. הוא נתן בידיהם מכתב חתום, בו כתב בין השאר בזה הלשון:

"... מאחר ושני הקצבים האמורים עשו וקימו עליהם את תשובת המשקל החמונה שהטלתי עליהם כאב-בית-דין העיר וראש הישיבה, בגלל חטאייהם העצומים בכל

פְּרִטְיָהּ וְדַקְדוּקֶיהָ - לָכוּ הַנְּנִי גּוֹזֵר בְּזָה, שְׁכַנְשָׁם שֶׁקִּבְעֵנוּ בְּבֵית דִּין שֶׁל מִטָּה, כִּי יִקְבְּלוּ אוֹתָם בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה. וְהַשְּׂנִים הָרִי הֵם נִקְיִים מִכָּל עֲווֹן אֲשֶׁמָּה וּפְשָׁע..."
הַמְסַמְּךְ הַפְּקֵד בִּידֵי אֶחָד הַקְּצָבִים, זֶה שֶׁפָּתַח בְּתִשׁוּבָה תְּחִלָּה.

רַבִּי נִתָּן נִטְעַ שְׁפִירָא, בַּעַל ה'מַגְלָה עֲמוּקוֹת', נִתְבַּקֵּשׁ לִישִׁיבָה שֶׁל מַעְלָה זְמַן לֹא אַרוֹךְ לְאַחַר מִכּוֹן.

עָבְרוּ הַשְּׂנִים, וְהַזְקֵנָה קִפְצָה עֲלֵיהֶם; וְאֶחָד מִשְׁנֵי הַקְּצָבִים בַּעֲלֵי הַתִּשׁוּבָה חָלָה אֶת חֲלִיו אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ. מִצְּבוּ הֶלֶךְ וְהוֹרַע, וְנִרְאָה הָיָה שֶׁהַמְּלֶאכֶּה בַּעַל אֶלֶף הָעֵינַיִם כָּבַר הִטִּיל טֶפֶה שֶׁל אָרֶס בְּקֶצֶה חֲרָבֵי הָרָעָה. סָכַם בִּינֵיהֶם, שֶׁהַחֹלָה, שָׁמוֹן הַסֵּתֵם יָמוּת בְּקָרוֹב, יִקַּח עִמוֹ אֶת אֲגַרְתְּ הָרַב הַמְעִידָה עַל הַתִּשׁוּבָה הַמְּלֶאכֶּה שְׁעָשׂוֹ, וּמִנְגֵד יִתְחַיֵּב בְּתַקִּיעַת כֶּף שְׁיִבּוֹא בְּחִלּוּמֹת שֶׁל רַעְיוֹ וְיִסְפֹּר לוֹ בְּפְרוֹטְרוֹט אֶת שְׁנִתְרַחֵשׁ עִמוֹ בְּשָׁמַיִם, בְּבֵית הַדִּין שֶׁל מַעְלָה, בְּכַדֵּי לְהַרְגִיעוֹ וְלְהַבְטִיחוֹ שֶׁאֵינָם תִּשׁוּבָתָם הַמְּלֶאכֶּה מְקַבֵּל בְּשָׁמַיִם.

בַּעַת טְמִינַת הַגּוֹיָה בַּעֲפָר, לְקַחוּ אֲנָשֵׁי הַחֲבֵרָה קְדִישָׁא אֶת אֲגַרְתְּ הָרַב הַמְּגַלְגֵּלַת, וּנְתִנּוּהָ בְּיַד יְמִינוֹ שֶׁל הַמְּנוּחַ, וְכִי נִטְמוֹן וְהֶלֶךְ לְבֵית עוֹלָמוֹ.

הַשְּׁתָּף הַחֵי חֶכְהָ בְּסִבְלָנוֹת שְׁיִבּוֹא שְׁתִּפּוּ הַמַּת בְּחִלּוּמוֹ. וְאֵכֵן, מִיַּד אַחַר סִיוָם יוֹם הַשְּׁלוֹשִׁים, נִרְאָה הַמַּת בְּחִלּוּמוֹ שֶׁל הַקְּצָב הַחֵי, וְסִפֵּר לוֹ אֶת כָּל שְׁעָבְרֵי מִיוֹם הַפְּטִירָה וְהֶלְאָה.

לְבוּשׁ הָיָה בְּבִגְדֵים לְבָנִים כְּתַכְרִיכֵי הַפִּשְׁתָּן שֶׁבָּהֶם נִטְמוֹן, וְהָאִיר בְּמִרְאָהוֹ. הֵיטָה נְסוּכָה בּוֹ מִיּוֹן שְׁלֹוֹהָ שֶׁלֹּא הֵיטָה בּוֹ בְּחִיּוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה.

דְּבָרִים רַבִּים סִפֵּר הַנִּפְטָר לְחֵבְרוֹ הַחֵי, עַד כְּמָה מִתְחַשְּׁבִים בְּדַעְתּוֹ שֶׁל ה'מַגְלָה עֲמוּקוֹת' בְּשָׁמַיִם, וְעַד כְּמָה הוּא חָשׁוֹב שָׁם - וְעַד כְּמָה גָּדוֹל הָיָה עוֹנָם וְאֲשֶׁמָּתָם אֲלוּלָא שָׁבוּ בְּתִשׁוּבָה...

הוּא סִפֵּר לוֹ דְּבָרִים כְּהוֹיָתָם וְכִסְדָּרָם, כִּי:

עִם פְּטִירָתִי, לוֹוֹ אוֹתֵי הַמְּלֶאכִים אֶל בֵּית הַדִּין שֶׁל מַעְלָה, לְמַשְׁפָּט שְׁמִמּוֹ חֲשִׁשְׁתִּי כָּל כֶּף. הָיָה בִּינֵיהֶם רַבִּים מְלֶאכִי חֲבָלָה שֶׁבִקְשׁוּ לְפָגַע בִּי, אֲךָ כִּנְגָדָם עָמְדוּ אֲרַבְעָה מְלֶאכִי-שֶׁרַת צְחוּרִים, שֶׁסָּכְכוּ עָלַי בְּכִנְפֵיהֶם לְבַל אֶפְגַּע, עַד שֶׁבִּאתִי לְמָקוֹם הַמְּשֻׁפָּט. שָׁם, בְּמָקוֹם אֶש-אוֹכֵל־אֶשׁ, עָמַדְתִּי בְּחִיל וּבְרִטָּט, כֹּאֲשֶׁר כָּל מַעֲשֵׂי הַטּוֹבִים וְהָרָעִים עָלִי-חֲלָדִי הָיוּ נִקְרָאִים בְּזָה אַחַר זֶה, דְּכָר לֹא נִחְסַר. הַצַּעַר עַל הַמַּעֲשִׂים הָרָעִים וְהַבּוֹשָׁה מֵהֶם הָיָה כֹּה גָּדוֹל. וְלַעֲמַת זֹאת, הַשְּׂמִחָה וְהַגְּאוּהָ בְּטוֹבִים הָיוּ לְאִין שְׁעוֹר. כָּל הַסּוֹבֵב אוֹתוֹ - מִמְּדַבֵּר חֵי צוּמַח, אוֹ דוּמָם, בָּא לְהַעֲיֵד לְטוֹבָתִי אוֹ לְרָעָתִי. דְּכָר לֹא נִמְלַט מֵעֵינַי בֵּית הַדִּין שֶׁל מַעְלָה.

מגלה עמוקות - תייו ופעליו

כל מעשי הרעים באו ועמדו לנגד בית הדין, בעקר על כף שהחטאתי את הרבים יצא הקצף. ומנגד עמדה לי התשובה שעשיתי לטובתי, ש"אין לה דבר שעומד בפני התשובה".

אולם, אז החלו להופיע בבית הדין אלפי ורבבות נשמות בני אדם, לכנות ברבן ארן כתמים שחורים עליהו, וכל אחת מתלוננת על כתמי חטא אלו שנגרמו בגלל אכילת מאכלות לא כשרים, שגם אם בשוגג נעשתה העברה, עדין הנזק המכתיים ישנו, והכל נגרם בשלנו, ונדרש עונש על מעשים אלו.

זאת ועוד, נשמות בהמות חיות ועופות, החלו להופיע ברבבותיהו, תוך שהן מאשימות אותי במצבן, כי במעשינו גרמנו לכה, שנשמות אלו לא ימצאו את תקונם בשחיטה ובאכילת בשרן בקדשה ובטהרה על שלחנם של צדיקים, ובמיוחד בסעודות השבתות והחגים; וכטריפות ונבלות אין להם תקון, ושוב יאלצו לחזור לעולם הגשמי לתקון נוסף, דבר הגורם להם צער אין קץ.

מצבי היה בכי רע - ספר הנפטר.

אז, נזכרתי במגלה הנתונה בידי הימנית, והצגתייה לעיני בית הדין. ומשראו הדינים שהחתום עליה הוא הרב בעל 'מגלה עמוקות', קבלו את דבריו, ולמרות הנזק העצום שגרמתי במעשי, החלט בבית הדין להוציאני זכאי בדיני, כיון שהתשובה שעשינו מקבל בעיני בית דין של מטה, ו"תורה לא בשמים היא", ולכן מקבלת התשובה גם בבית דין של מעלה. פסק דיני יצא לזכות, ונשלחתי אל הצדיקים שבגן עדן, שם חפתה לי חפה של זהב, שם אני יושב עתה ונהנה מזיו השכינה.

הנפטר סים את ספורו, והוסיף: ואם דואג אתה לעצמך, מה יהיה עמך בדינה והאיגרת אינה בידי, הריני לגלות לה שאין לה ממה לחשש; שכן מיד עם בואי הנה, הלכתי להקביל את פני הרב ה'מגלה עמוקות' במקומו שבגן עדן העליון, והוא קבלני בפנים מאירות ושמח לקראתי. ואף אמר לי, שכיון שיצא הדין לטובה, הרי שבית הדין של מעלה לא ישוב לדון בדבר. ובהגיע יומי, מקומי מבטח בין כל שאר בעלי התשובה, שבמקומם הגבוה אפילו "צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד".

פרק 1

א. "הוא שאומרים עליו שדבר אתו אליהו פנים אל פנים"

שעה שהשתטח כ"ק מרן אדמו"ר מויזניץ שליט"א על קברי צדיקים בקראקא, הגיע גם לציון של הגאון הקדוש מורנו הרב נתן נטע שפירא זכותו יגן עלינו, בעל מחבר ספר הקדוש "מגלה עמוקות", ביום י"א בתמוז תשמ"ח. ראש הישיבה, הגאון

מגלה עמוקות - חיינו ופעלנו

רבי מנחם אַרְנֶסְטֶר שְׁלִיט"א, הִקְרִיא אֶת הַנְּסַח הַכְּתוּב עַל גְּבֵי הַמַּצְבָּה, וּכְשֶׁהֲגִיעַ לְמַלְיָם "הוּא שְׂאוּמְרִים עָלָיו שְׂדֵבֵר אֹתוֹ אֵלֵיהֶוּ פָּנִים אֶל פָּנִים", נִדְדַעַע הָאֲדָמוֹר שְׁלִיט"א מְאֹד וְנִתְלַהֵב, בְּחִזְרוֹ עַל לְשׁוֹן זְקֵנוּ הַקְּדוֹשׁ, הִ"אמְרֵי חַיִּים" זְכוּתוֹ יִגְנוּ עָלֵינוּ. שְׂאוּמֵר בְּפִרְשֵׁת בְּהַעֲלוֹתָהּ, ד"ה "לְהַגִּיד שְׂבַחֹ שְׁל אֶהְרֵן שְׁלֵא שְׁנָה", כְּזֶה הַלְּשׁוֹן: "וְכֹן מְצִינוּ בְּסֵפֶר 'מְגִלָּה עֲמוּקוֹת' בְּהַקְּדָמָה, אֲשֶׁר אֵלֵיהֶוּ בָּא אֵלָיו וְאָמַר לוֹ, אֲשֶׁר בָּאוֹתוֹ נִגּוֹן שֶׁהוּא אוֹמֵר הַשִּׁירוֹת, אוֹמְרִים כְּעַתָּה גַם מְלַאֲכִים לְמַעְלָה!" ...

(מִסֵּעַ פּוֹלִי"ו, בְּנֵי בְּרַק, תִּשְׁנ"ה, עֲמוּד ע"ג)

ב. מִן הַשָּׁמַיִם הַסְּכִימוֹ שְׂבַעֵל "מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" יִהְיֶה מְשִׁיחַ

שְׂמַעְתִּי מְאִישׁ אֶחָד, שֶׁהֲרֵב מְסִיקָהֵל, רַבִּי זֹוּנְדֵל, סִיפֵר שֶׁשָּׁמַע מֵהֲרֵב הַצְּדִיק בּוֹצִינָא דְנַהוּרָא ("הַשֵּׁר שְׁלוֹם") מְבַעֲלָזָא זְכַר צְדִיק לְבִרְכָה, זְכוּתוֹ יִגְנוּ עָלֵינוּ, שֶׁסִּפֵּר מֵעֶשֶׂה מֵה"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" זְכַר צְדִיק לְבִרְכָה, זְכוּתוֹ יִגְנוּ עָלֵינוּ.

בְּדוֹרוֹ הָיָה פְּקוּדָה מִן הַשָּׁמַיִם שֶׁמְשִׁיחַ יָבוֹא מִחֲמַת שְׂבַדוֹר הָזֶה הָיוּ צְדִיקִים גְּדוֹלִים, וּמִן הַשָּׁמַיִם הַסְּכִימוֹ שְׂבַעֵל "מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" יִהְיֶה מְשִׁיחַ מִחֲמַת טַעַם כְּמוֹס.

וְהַבַּעַל דְּבַר הָיָה מְקַטְרֵג וְאָמַר, שֶׁהַדּוֹר אֵין רְאוּי לְכָר, רַק אִם יִנְיָחוּ לוֹ וַיַּעֲמֵד בְּנִסְיוֹן, וְכַאֲפֵן שְׁלֵא יִגִּידוּ שׁוֹם מְלֶאָךְ וְשׁוֹם נְשָׁמָה מֵהַנְּפִטְרִים לָהֶם מֵהוּא (הֵינוּ שֶׁהוּא הַבַּעַל דְּבַר).

וְהַכְּרוּחַ בֵּית דִּין שֶׁל מְעַלָּה לְהַסְכִּים לוֹ, וְכַרוּז יוֹצֵא לְפָנָיו שְׁלֵא יִגִּידוּ מְזָה שׁוֹם מְלֶאָךְ וְשׁוֹם נְשָׁמָה לָהֶם, כִּי עֲנֵשׁ יַעֲנֵשׁ.

וְאָמַר הַבַּעַל-דְּבַר, כִּי אֵלֵיהֶוּ הַנְּבִיא, יַעַן כִּי הוּא לּוֹמֵד עֲמוֹ כֹּל לֵילָה, שְׁלֵא יָבוֹא אֵלָיו כְּמָה יָמִים. אֵלֵיהֶוּ הַנְּבִיא אָמַר מְכַבֵּר לְבַעַל "מְגִלָּה עֲמוּקוֹת", אִם יָבוֹא אֲצִלוֹ שׁוֹם מְלֶאָךְ וַיִּרְצֶה לְלַמֵּד עֲמוֹ וּמָסַר לוֹ סִימְנִים לִידַע אִם רְאוּי הוּא לְלַמֵּד אֲצִלוֹ, כִּי גַם בְּשִׁעָה שֶׁאֵלֵיהֶוּ הַנְּבִיא הָיָה לּוֹמֵד עֲמוֹ לֹא הָיָה מְגַבִּיָּה עֵינָיו לְהַסְתַּכַּל בּוֹ, מִחֲמַת יִרְאָה וּמִחֲמַת עֲנוּה לֹא הַסְתַּכַּל בְּפָנָיו.

וּבַעַל-דְּבַר הָזֶה הָיָה בָּא תְּחִלָּה לְהַב"ח (הַבֵּית חֲדָשׁ) זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָה, וְאָמַר לוֹ שְׂיִרְצֶה לְלַמֵּד עֲמוֹ קְבֵלָה, כִּי מִן הַשָּׁמַיִם שְׁלֻחוֹהוּ אֲצִלוֹ, כִּי "מְגִיד" הוּא כְּמוֹ לְה"בֵּית יוֹסֵף. וְאָמַר לוֹ הַב"ח, שְׂיִתֵּן לוֹ שְׁהוֹת שְׁלוֹשָׁה יָמִים, כִּי לְדְבַר זֶה צָרִיף הַכְּנָה גְּדוֹלָה, וְהַנִּיחַ לוֹ. וְהַב"ח הָיָה מְתַפַּלֵּל לְהוֹדִיעַ לוֹ אִם רְאוּי לְכָר, אוֹ לֹא, וְלֹא הָיוּ מוֹדִיעִים לוֹ. וְהַשְׁתַּטַּח עַל קְבֵרֵי אַבּוֹתָיו לְהוֹדִיעַ לוֹ. בְּלֵילָה בָּא אָבִיו שֶׁל הַב"ח וְאָמַר לוֹ שְׁלֵא יִלְמַד אֲצִלוֹ.

לְאַחַר ג' יָמִים בָּא הַבַּעַל-דְּבַר אֲצִלוֹ וְאָמַר לוֹ, צֵא מִמֶּנִּי וְהִלֵּךְ אֶל ה"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" וְאָמַר לוֹ, שֶׁהוּא רוֹצֶה לְלַמֵּד רְצוֹן עָלְיוֹנִים, וְעַתִּידוֹת, וְקְבֵלָה מֵעֲשִׂית, וְהָיָה מְצַר לוֹ. וּבַעַל ה"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" הָזֶה, שֶׁכַּח מָה שֶׁאָמַר לוֹ אֵלֵיהֶוּ הַנְּבִיא מְכַבֵּר, מֵהַסִּימְנִים לְבָדוּק אוֹתוֹ, וְהָיָה מְתַחִיל לְלַמֵּד עֲמוֹ. וּבַעַל ה"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" בְּתוֹךְ הַלְמוּד הַבֵּין שְׂאֵינוּ מִן הַקְּדָשָׁה, וְהָיָה מְגַבִּיָּה עֵינָיו לְהַסְתַּכַּל בְּפָנָיו. וְזָכַר אֲשֶׁר אָמַר לוֹ אֵלֵיהֶוּ

מגלה עמוקות - תייו ופעליו

הנביא, ואמר לו שהוא רוצה לבדוק אותו. ובדק אותו, ומצא את הסימנים שהוא אינו מן הקדושה, ולא רצה ללמד עמו.

ואחר כך הלך אל ה"ט", ואמר ה"ט" זכרונו לברכה, שאינו צריך ללמד עמו.

אחר כך היה מתלבש בשבתי צבי ימח שמו, וגדולי עולם היו בהסכמה עמו וכו'.
ושלח אל ה"ט" דברים שבינו לבינו שאינו ידוע לשום אדם, כדי להסכים עמו, ולא רצה ה"ט". ושלח לו בנו ושני בני אדם לבדוק אותו, ואמר להם, אם יראו שעובר על דברי חכמים כל שהוא, ידעו ששקרן הוא. והיו רואים אותו שהוא עובר על דברי חכמים שישו פרקדן, והיו צועקים ששקרן הוא, ודבריהם אינם נשמעים.
ומחמת זה באו צרות גדולות על ישראל. וה' יתברך יצילם מכאן והלאה.
עד כאן שמעתי.

(הרב הצדיק, רבי אריה מרדכי רבינוביץ זכר צדיק לברכה, אב בית דין בני ברק, "קרני ראם" בני ברק תשנ"ה, חלק א' עמוד עה)

לאחר הסתלקות בעל "מגלה עמוקות", ביום אחד בא אברך צעיר לקראקא, הוא פנה אל גבאי בית הקברות כשבקשה בפיו: מכיון שראה כי בקרבת קברו של הגאון בעל "מגלה עמוקות" מצויה חלקת קבר פנויה, חפץ הוא לרכש חלקה זו עבור עצמו. כאשר שמע הגבאי את דברי האברך, החל לגער בו: "מי אתה כי תחשב עצמך ראוי לשכב במקום קדוש כזה?". אולם האברך לא הרפה. הוא היה מוכן לשלם סכום נכבד עבור רכישת הקבר.

חלפו ימים. יום אחד החל הגבאי לחשב בעניו, ואמר לעצמו: "הו הוצאות שמירת בית הקברות מרבות, הקפה ריקה, והנה הוזדמנות נדירה לפני למלא את הקפה, שכן אברך זה מוכן לשלם סכום נכבד עבור רכישת הקבר הסמוך לקבר בעל "מגלה עמוקות". אגש אליו, אטל ממנו את הכסף, ואז יסדר הכל. מכיון שאני כבר זקן אין לי מה לחשש, ימי ספורים; ואלו אברך זה, בעת בא יומו, יהיה חסר אונים, כאשר אני לא אהיה כבר בעולם והוא לא ידע אל מי לפנות..."

ומחשבה למעשה, גבאי בית הקברות נגש אל האברך, נטל ממנו את הכסף והכניסו לקפת "חברה קדישא", אף את הקבר לא רשם על שמו של האברך. באותו יום נסתלק לפתע האברך לבית עולמו. נחרד הגבאי חרדה גדולה, שכן אפילו את שמו לא היה מוכן למסור. אף במחשבה שנייה נרגע הגבאי: הו אין לאברך זה קרובים וידידים, אם כן, אין איש יודע מכל המעשה, מה עוד שפסוף הקבורה הלך למטרות צדקה וזכות גדולה היא לאברך זה. אשר על כן נקבר האברך בחלקה צדדית, לא באותה חלקה ליד בעל "מגלה עמוקות" שרכש לעצמו בחייו.

בלילה בחלומו ראה הגבאי את האברך שבא אליו בטענה: הרי עשינו עסקה ואתה לא קימת את חלקך, לכן תובע אני אותך בפני בית דין של מעלה. נחרד הגבאי מאד. אולם, משתאיר הבקר אמר לעצמו: "חלומות שוא ידברון, ואין לי להשגיח עליהם". ביום, לאחר השנות החלום פעמים ושלוש, ראה כי אין הדבר פשוט כלל וכלל. נכנס איפוא, אל הרב בעל הב"ח שכהן כרב בקראקא, ספר לו את כל המעשה והוסיף ואמר כי אינו מוצא מרגוע לנפשו. השיבו הרב בעל הב"ח: "אל תפחד, והיה כי יבוא האברך לפניך שנית בחלום, אמור לו: "לא בשמים היא", ואם הנך חפץ בדין תורה, בא לדין תורה בתאריך פלוני לפני הרב". כאשר נגלה האברך אל הגבאי בחלום הלילה, מסר לו הלה את דברי הרב. האברך הסכים לכו. מיד התקינו מחיצה בבית הכנסת, וכאשר הגיע זמן "דין התורה", שמעו כמין רעש מאחורי המחיצה, ואז הבינו כי האברך בא לדין. צוה הרב אל האברך כי יטען את כל טענותיו, ואז ספר האברך את כל הספור. כאשר גמר, פנה הרב אל הגבאי ושאלו: "מה יש לך להשיב?" "אמת", השיב הגבאי, "כך היה ספור המעשה, אולם מעולם לא עלה בדעתי לקברו במקום זה, שכן אין זה לפי כבוד הרב בעל "מגלה עמוקות". מה עוד, גם את שמו של האברך איני יודע. מאחר שלא רצה לומר לי..."

פנה הרב לעבר המחיצה ואמר: אמור לנו מי אתה ומה שמך, ואז נראה אם ראוי הנך לשכב ליד הגאון בעל "מגלה עמוקות". האברך לא הסכים בשום אופן לגלות את שמו, וטעמו שמור עמו. אז פסק הרב: "לכאורה, חייבים אנו לקבור את האברך ליד בעל "מגלה עמוקות", שכן על חלקה זו שלם במיטב כספו, אף מאידך גיסא אין אנו יודעים מי הוא, ואולי אין זה לפי כבודו של הגאון בעל "מגלה עמוקות" שאברך זה ישכב לצדו. אשר על כן אנו נפתח את הקבר ליד בעל "מגלה עמוקות", ואתה - פנה הרב אל האברך - אם ראוי אתה לשכב ליד בעל "מגלה עמוקות", תעבור לבד אל הקבר אשר קנית בחייה..."

הגבאים עשו כן. למחרת עם בקר באו לבית הקברות ויחדו לבם: קברו של האברך היה רק, ואלו הקבר ליד בעל "מגלה עמוקות" היה מלא... הקימו הגבאים מצבה על קברו וכתבו עליה: פה נטמן האברך לא נודע מי הוא, "יעיד עליו רעו". לאחר שנים, נמחק הכתוב מהמצבה.

בשנת תקצ"ב הקימו מצבה חדשה על הקבר, וחרטו עליה את הדברים הבאים:

כי רב כבודך בשם תפארת
להשאר בדור דורים למזכרת
גבאי החברה קדישא זאת אל לכם השיבו
ומצבה חדשה על קברו הציבו
תקב"ץ לפ"ק לבריאות ארץ ושמים".

"ציון לנפש חיה פה מצאנו
ודעת שמה לריק יגענו
יען נמצא קבור באשמנים
ותמחנה אותותיו מרב שנים
אכן יגיד עליה רעו גאון עוזנו
מגלה עמוקות ומגיה חשבנו

כְּדֵי לְפַעֲנַח אֶת הַסְּפוּר הַזֶּה, נִעְתִּיק עוֹד סְפוּר שְׁנַיִם בְּפָנֶיךָ הַחֲבֵרָה קַדִּישָׁא.

בִּימֵי הָרַב הַגָּאוֹן-עוֹלָם וְהַנוֹרָא בַּעַל "מַגְלֵה עַמּוּקוֹת" זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, רַב בְּקִהְלָה קְדוּשָׁה קְרֵאקָא, בָּא לְשָׁם בְּחוּר אֶחָד, לֹא נוֹדַע מֵאִין הִנְהוּ, וְחִפְשׁ לוֹ מַעֲמַד לְשָׂרַת שְׁמָה. וְנִשְׁתַּכַּר אֶצֶל בַּעַל בֵּית אֶחָד, בַּעַל חֲנוּת גְּדוּלָה, לְהִיּוֹת מְשָׂרַת בְּחֲנוּתוֹ, וְעָשָׂה עֲבוֹדָתוֹ בְּאִמּוּנָה. וְהִתְנַה עִם בַּעַל הַבַּיִת בְּפְרוּשׁ עַל זֶה הָאוֹפֵן יִהְיֶה אֶצְלוֹ מְשָׂרַת, שְׂיֻכַּל לֵילֵךְ עֵרֵב וּבִקֵּר לְתַפְלָה אֶל בֵּית הַכְּנֻסָּת. וְהִסְכִּים עַל זֶה בַּעַל הַבַּיִת. וּמֵאִזּ בָּא הַבְּחוּר אֶל הַחֲנוּת, נִתְבָּרַךְ הָעֵסֶק וְהַמְסָחֵר לְמַעַלָּה רֹאשׁ בְּשִׁפְעַת בְּרָכָה.

פַּעַם אַחַת הֵלֵךְ הַבְּחוּר הַמְשָׂרַת הַזֶּה לְבֵית הַכְּנֻסָּת לְהַתְפַּלֵּל תְּפִילַת שְׁחִירִית כְּמִנְהַגּוֹ. כְּתוּב כִּי בָּאוּ סוֹחְרִים מְסַרְחָקִים וְהַמוֹן אָדָם רַב אֶל חֲנוּתוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, עַד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְמַלֵּא לְכָל אֶחָד מְשֻׁאלוֹתָיו, וְהַבְּחוּר הִלְזָה אַחֵר מְלַבָּא. וְשָׂאֵל הַבַּעַל הַבַּיִת כִּמָּה פְּעָמִים אֶת הַמְשָׂרַת אֵיפֹה הוּא? וְהַשִּׁיבוּ, כִּי עֲדִין לֹא בָּא מִבֵּית הַכְּנֻסָּת. וַיֵּלֶךְ הַבַּעַל הַבַּיִת בְּחָרִי אַף לְרֵאוֹת מַדוּעַ בּוֹשֵׁשׁ מְלַבּוֹא; אִם הָאָרִיז בְּתַפְלָתוֹ יִסְלַח לוֹ, וְאִם אַךְ מְבַלָּה זְמַנּוֹ בְּבִטּוּלָה, אִזּ יִקַּח נֶקֶם מִמֶּנּוּ. וְכֹאשֶׁר בָּא לְבֵית הַכְּנֻסָּת, וַיִּרְאֶהוּ עוֹמֵד וּמְסַתְּכַל כְּלָפִי מַעַלָּה עַל צִיּוּרֵי הַתְּקָרָה, וְאִין אוֹמֵר וְאִין דְּבָרִים בְּפִיו, וַיִּרְץ אֵלָיו בְּחֻמַּת רוּחַ וַיִּכְהוּ מַכַּת לְחַיֵּי. וְכָל הַמַּתְפַּלְלִים שָׁם נִתְאַסְפוּ לְרֵאוֹת מַה זֹאת, וְהַבַּעַל הַבַּיִת עָזַב אֶת בֵּית הַכְּנֻסָּת וְהֵלֵךְ לְחֲנוּתוֹ.

וְהַבְּחוּר הִלְזָה לֹא שָׁב לְבֵית אֲדוּנָיו עוֹד, אַף הֵלֵךְ אֶל הָרַב הַקְּדוֹשׁ בַּעַל "מַגְלֵה עַמּוּקוֹת" מְכִירוֹ מְלִשְׁעֵבֵר, לְטוֹל רְשׁוֹת וְלִהְפָּרֵד מִמֶּנּוּ. וַיִּתְמַרְמַר הָרַב הַקְּדוֹשׁ לְנַגְדוֹ לָמָּה זֶה תַעֲזָבֵנוּ - אֲבָל לְשׂוֹא הָיָה כָּל הַפְּצָרוֹתָיו וְלֹא הוֹעִיל.

וַיֹּאמֶר לוֹ הָרַב הַקְּדוֹשׁ: עַל-כָּל-פָּנִים אֵל תִּפְטֹר אֶלָּא מִתּוֹךְ דְּבַר הַלְכָה, לְמַעַן יִהְיֶה לִי לְמַזְכָּרְתָּ נְצַח. הִנֵּה יִגְעִיתִי בְּחִבּוּרֵי "מַגְלֵה עַמּוּקוֹת" וְאִמְרֵתִי רַב"ב אוֹפְנִים עַל פְּסוּקָה זֶה בְּפָרְשַׁת וְאַתְחַנֵּן "וַיֹּאמֶר ה' אֵלֵי רַב לֵךְ אֶל תּוֹסֵף דְּבַר אֵלֵי עוֹד בְּדָבָר הַזֶּה", כְּמִנְיֵן רַב"ב ל"ך, עַל הַפְּצָרַת מֹשֶׁה רַבְּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם לְכַנֵּס לְאַרְצָה יִשְׂרָאֵל. אֲמַר לִי גַם כְּבוֹדוֹ, מַה זֶה אֲשֶׁר לֹא הִבְאִיתִי בְּסִפְרִי.

וַיֹּאמֶר לוֹ הַבְּחוּר, יֵשׁ אִתִּי רְמֵז מַה שֶׁלֹּא מוּבָא בְּסִפְרִים, לְהִיּוֹת שְׂיֵשׁ אֲרַבַּע חֵיווֹת הַקְּדוֹשׁ הַנוֹשְׂאֵת הַמְּרַכְבָּה הָעֲלִיוֹנָה וְהַכְּסֵא-כְבוֹד לָהּ ד' רְגְלִים. וְאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה: הָאֲבוֹת הֵן הַמְּרַכְבָּה, וְהָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים הֵמָּה שְׁלוֹשָׁה כְּנָגֵד שְׁלֹשָׁה רְגְלִים. וְרָצָה מֹשֶׁה רַבְּנוּ ע"ה לְכַנֵּס לְאַרְצָה יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי קְדֻשַׁת הָאָרֶץ יוּכַל לְהִיּוֹת רְגַל רְבִיעִי שֶׁבְּמִרְכָּבָה. וְאִמְרוּ לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא "רַב לֵךְ אֶל תּוֹסֵף דְּבַר אֵלֵי עוֹד בְּדָבָר הַזֶּה, כִּי כְּבָר הַכִּינוּתִי אֶת דָּוִד עַבְדִּי לְהִיּוֹת בְּרַגְלֵי הַרְבִּיעִי", וְרֵמַז לָזֶה "בְּדָבָר" רֹאשֵׁי תִבּוֹת: "כֵּן דָּוִד בְּרַגְלֵי רְבִיעִי". עַד כָּאן.

וַיִּפְטֹר מִמֶּנּוּ וּפָרַח לוֹ אִישׁ הָאֲמֵת.

בעל החנות, בראותו כי הנער לא בא עוד לביתו, התחרט מאד על שבישו ברבים, והלך במר נפש להרב הקדוש בעל "מגלה עמוקות". ובבואו לביתו, אמר לו הרב הקדוש: מה שהפית אותו על הלחי הוא לא הרגיש כלל, ולו לא עשית מאומה. אבל לי עשית - הרחקת ממנו אוהב ורע, והוא עתה על ת' פרסה ולא אראה אותו עוד, ושש אנכי על אמרותיו שהניח לי כנכתב למעלה. והוא מעשה הפלא ופלא. ("על הצדיקים ועל החסידים" בני ברק תשנ"ד עמוד רע"ט)

חבוריו הקדושים הנודעים לנו:

חמשה עשר ספרים כתב רבי נתן נטע בנגלה ובנסתר. מהם שבעה על התורה. למרבה הצער לא כלם נדפסו. פרושו על הזהר נדפס עוד בחייו בלובלין שפ"ג. חדושו לר"ף נדפסו רק בשנת ת"ף ומאז הם צרפו לכל מהדורות הר"ף שנדפסו על הש"ס. לאחר פטירתו ביום י"ג מנחם אב שצ"ג, והוא רק בן ארבעים ושמונה, נדפס ספרו "מגלה עמוקות" שהיה לאחד מהספרים החשובים ביותר בתחום הקבלה. בספר זה רנ"ב אופנים להסבר תפילת משה בפרשת ואתחנן בספר דברים: "אעברה נא ואראה". לפי המסורת היה בדעתו לכתב אלף אופנים, אולם לפתע ככה האור בחלונו.

רשימת הספרים:

(א) מגלה עמוקות, רנ"ב אופנים לסדר ואתחנן בקבלה רמזים וגימטריאות על תפילת משה רבינו, קראקא שצ"ו. **(ב)** מגלה עמוקות על כל התורה, לבוב תקנ"ה. **(ג)** זוהר עם כמה חדושים ותוספות, לובלין שפ"ג. **(ד)** מחזור עם הוספות, קראקא שס"ח. **(ה)** סליחה, קראקא שצ"א - סליחה לקדושים, קראקא שצ"ח. **(ו)** חדושים על הר"ף, אמסטערדאם ת"פ. **(ז)** אלף אופנים על אל"ף זעירא של ויקרא (כתב יד). **(ח)** תורת נתן על התורה. **(ט)** דרוש יקר ונכבד על תש"ך צרופי בראשי"ת (הקדמת בנו ל"מגלה עמוקות" ואתחנן). **(י)** ספר על הקבלה (לשון בנו שם). **(יא)** חדושים על הב"ד' טורים (באוצר ספריד"א). **(יב)** שאלות ותשובות (לשון בנו בהקדמתו).

חבר 1000 אופנים על אל"ף זעירא של ויקרא, 252 אופנים על פסוק ואתחנן, 720 צרופים על פסוק בראשי"ת, 130 אופנים על פסוק "מאלמים אלמים בתוך השדה", 72 אופנים על ביום השבת, 42 אופנים על "וזכרתי את בריתי יעקב".

בנו של רבנו מעיד עליו בהקדמתו הנזכרת, שהניח אחריו ט"ו ספרים בנגלה ובנסתר: חובר חברי, עשות הרבה ספרים, חקוקים בעט ברזל ועופרים, לזכרון לדור דורים, מנין יה עולים במספרים, חלק לשבעה וגם לשמונה מסדרים.

יומא דהילולא:

י"ג לחדש מנחם אב - יומא דהילולא רבא של הצדיק הקדוש בעל "מגלה עמוקות" זצ"ל.

וכה נחקק על מצבתו:

פה נטמן איש אלקי קדוש מן הקדמונים, מגלה עמקות רזין ומטמונים, הוא שאומרים עליו שדבר אתו אליהו פנים אל פנים, הגאון אב"ד ור"מ מו"ה נתן נטע בן מו"ה שלמה שפירא זצ"ל, נפטר ביום ד' י"ג אב שצ"ג לפ"ק תנצב"ה.

<p> ספר</p> <p>תורת הזהר</p> <p>תרגום הזהר בלשון הקדוש</p> <p>ברך יב</p> <p>◆</p> <p>בלק</p> <p>פנחס</p> <p>מסות</p> <p>◆</p> <p>592 עמודים</p> <p>12</p> <p></p>	<p> ספר</p> <p>תורת הזהר</p> <p>תרגום הזהר בלשון הקדוש</p> <p>ברך יא</p> <p>◆</p> <p>במדבר נשא בהעלותך שלה קרה הוקת בלק</p> <p>592 עמודים</p> <p>11</p> <p></p>	<p> ספר</p> <p>תורת הזהר</p> <p>תרגום הזהר בלשון הקדוש</p> <p>ברך י</p> <p>◆</p> <p>אחרי קדושים אמור בהר בחוקותי</p> <p>528 עמודים</p> <p>10</p> <p></p>	<p> ספר</p> <p>תורת הזהר</p> <p>תרגום הזהר בלשון הקדוש</p> <p>ברך ט</p> <p>◆</p> <p>ויקרא צו שמני תוריע מצורע</p> <p>496 עמודים</p> <p>9</p> <p></p>	<p> ספר</p> <p>תורת הזהר</p> <p>תרגום הזהר בלשון הקדוש</p> <p>ברך ח</p> <p>◆</p> <p>ויקהל פקודי</p> <p>640 עמודים</p> <p>8</p> <p></p>	<p> ספר</p> <p>תורת הזהר</p> <p>תרגום הזהר בלשון הקדוש</p> <p>ברך ז</p> <p>◆</p> <p>תרומה תצוה כי תשא</p> <p>560 עמודים</p> <p>7</p> <p></p>	<p> ספר</p> <p>תורת הזהר</p> <p>תרגום הזהר בלשון הקדוש</p> <p>ברך ו</p> <p>◆</p> <p>יתרו משפטים</p> <p>432 עמודים</p> <p>6</p> <p></p>	<p> ספר</p> <p>תורת הזהר</p> <p>תרגום הזהר בלשון הקדוש</p> <p>ברך ה</p> <p>◆</p> <p>שמות וארא בא בשלח</p> <p>560 עמודים</p> <p>5</p> <p></p>	<p> ספר</p> <p>תורת הזהר</p> <p>תרגום הזהר בלשון הקדוש</p> <p>ברך ד</p> <p>◆</p> <p>מקץ ויגש ויחי</p> <p>512 עמודים</p> <p>4</p> <p></p>	<p> ספר</p> <p>תורת הזהר</p> <p>תרגום הזהר בלשון הקדוש</p> <p>ברך ג</p> <p>◆</p> <p>חיי שרה תולדות ויצא וישלח וישב</p> <p>624 עמודים</p> <p>3</p> <p></p>	<p> ספר</p> <p>תורת הזהר</p> <p>תרגום הזהר בלשון הקדוש</p> <p>ברך ב</p> <p>◆</p> <p>נח לך לך וירא</p> <p>544 עמודים</p> <p>2</p> <p></p>	<p> ספר</p> <p>תורת הזהר</p> <p>תרגום הזהר בלשון הקדוש</p> <p>ברך א</p> <p>◆</p> <p>הקדמות לתורת הזוהר הקדמת הזוהר בראשית</p> <p>640 עמודים</p> <p>1</p> <p></p>
--	--	---	---	---	---	---	---	---	--	---	---